

Petraq Zoto

NDËRGJEGJJA

854 - 32

Z 91.

85H-32

Z41

85H-32

S

BIBLIOTEKA E MIKUT TË VOGËL TË LIBRIT

PETRAQ ZOTO

NDËRGJEGJJA

~~42312~~

BIBLIOTEKA E SHETËR
D. BRUNAS R.F.
3510

SHETËRIA BOTONJËSE «NAIM FRASHËRI»

TIRKA

Takimin me xha Baton pionierët e pritën me kënaqësi të madhe. Ai vërtet fliste pak ngadalë, po, ama, fjalët i kish plot kripë e ndodhirat i tregonte si asnjë tjetër.

Plaku hyri në klasë aty në të thyer të diellit.

Mirëpo akoma ish nxehtë, sepse dritaret e klasës binin nga perëndimi.

Xha Batua shikoi nja dy herë nga dritaret dhe shtrëngoi sytë, nga që nuk i duronte dot rrezet verbonjëse të tij. Dukej që s'e ndjente veten mirë.

— Ore, shoku mësuës — tha — A nuk vemë atje nën hie dhe ja shtrojmë vënçe? Këtu unë s'marr dot nefeks. Apo s'qënka vapë!

Ashtu u bë. Xha Batua u ul këmbë-

kryq nën hien e një kumbulle gjatore në oborrin e shkollës, ndërsa fëmijët e qar-kuan nga të gjitha anët.

— Këtu po, jemi të shpenguar — tha plaku. — Epo, ja fillojmë? — shtoi duke shikuar fëmijët.

— Nisja, xha Bato, nisja! — iu lutën ata.

— Që thoni ju, sot do t'ju rrëfej për një partizan të vogël ja, të vërsës suaj.

— Mirë, mirë! Po nisja sa më parë! — thanë disa fëmijë të paduruar.

— Ama mos më nagasni kështu! Ne pleqtë e kemi avash-avash, se ndryshe e humbim fare pusullën, apo jo, o shoku më-sues?

Mësuesi qeshi, qeshi edhe plaku, pastaj përdrodhi mustaqet, e ndezi çibukun dhe u tregoi fëmijëve ngjarjen e mëposhtëme:

«Behari sapo kish hyrë. Një mëngjes kishin sulmuar një kollonë gjermane. Pas-taj muarëm ç'mundëm prej maqinave që po digjeshin dhe ja mbajtëm përpjetë. Kishim marrë armë e municione, po edhe plot ush-qime. Hëngrëm mirë e mirë dhe i falnde-ruam ata nencët që na ardhën në shteg që me natë, se do të kishim vlagë për ndonjë

javë prej asaj dreke. Pastaj po rrinim e po çlodheshim në pyll.

Atje na vjen një djalë i vogël. Kish mbathur një palë pantallona të shkurtëra e të vjetra, kish vënë në kokë një kapelë prej karte, po e kish bërë allapartizance, qerrataj, dhe i kish vënë edhe një goxha yll të kuq prej plaçke.

Si përsëndeti, na pyeti.

— Cili prej jush është komisari, këtu?

«Paska punë me rëndësi, shejtani!» thashë me vete, se s'më pëlqeu hiç që vriste lart e s'na e vari neve.

Si mori vesh cili ishte komisari, tha me mburrje:

— Unë dua të bëhem partizan e të luftoj me ju!

Komisari s'desh ta pranonte në fillim, po e pa qe djali s'tundej, dhe bëri udhë.

— Si të quajnë? — e pyeti duke nxjerrë bllokun e tij të shënimeve.

— Sotir! — thirri ay.

— Sotir — përsëriti komisari duke shënuar në bllok.

— Sotirkë! — ja bëri një partizan — E ku është për Sotir ky?

— E, që të mos e zgjatim shumë, ay partizani tha se djalit duhej t'i thërrisnim Sotirkë ose Raqi, po një tjetër u hodh e tha se do qe më mirë ta quanin Tirkë. Kjo na pëlqeu të gjithëve, e kështu, që nga ay hop atij trimit i la shëndenë ay emri prej të madhi.

Tirkën e veshnë që atë ditë si kallëp misri. Një shoku ynë kish qënë robaqepës dhe ja ujdisi për bukuri një palë rroba gjermani.

Që thuani ju, komisari ma la mua në kujdes atë Tirkën. «Xha Bato, ja vërë ca veshin atij djalit — më tha — Po kij kujdes; se duket ca sherret. Do të kesh përgjegjësi për të!» Posi, posi, tamam kështu më tha.

Atë natë, s'i fola fare djalit të vogël. Kur më avitej pranë e më fliste, mua më vinte t'ja ngjeshja surratit. «Pse, me fëmijët do të merrem unë? Prandaj kam rrëmbyer dyfegnë?» Kështu thosha me vete. Mirëpo urdhëri është urdhër. Unë isha partizan e s'mund ta thyeja urdhërin e komisarit tim. Ama atë Tirkën e kisha qejf ta zhdepja një herë paq! Po ç'e do se u bëra pishman më vonë. Ky Tirka, që thu-

ani ju, na dolli jo siç e pandehmë ne. Nuk
qe mëndje madh e mistrec, po një djalë
për kokë të djalit. Trim e deshe? Kurrë s'i
trëmbej syri! Të zgjuar e deshe? Shejta-
nit i jepte xhevap! Apo i shkathët! En-
gjervi fare ish! Kurrë s'dinte të lodhur.
Apo s'këndonte! Po, po, Tirka këtej, Tirka
andej, kudo e thërrisnin e kudo gjëndej
ay. Ish gëzimi i ne të gjithëve.

Shkollë s'kish bërë fare, po brënda
ca ditëve na e kaloi neve, gërxfrove, që
kishim filluar të mësonim atje, në mal, e
që ja kishim fryrë kokën mësuesit për ja-
vë të tëra. Ai që na mësonte kish qënë
vërtet mësues. Ama ish mërëzitur me ne,
se ku fëmijët që e kanë trurin të njomë
e ku ne! Dhe e dini ç'thosh gjithënjë
kur ne s'nxinim fare? «Oh, unë s'paskam
qënë mësues i mirë!» Po ja ku ardhi Tir-
ka, që i kuptonte menjëherë mësimet dhe
na ndihmonte edhe ne. Të shihnit ç'të gë-
zuar që u bë mësuesi. «Të falemnderit, o
pëllumb, — i thosh — se ti më ngjalle
besimin në forcat e mia!»

Të na e morën me sy të mirë të gjithë
këtë Tirkën, o djem, dhe njeri ja rregu-
llonte kapellën, tjabtri i gjente këpucë. Mo-

re i gjetën edhe një automatik të vogël që aman aman! Dhe u bë Tirka si djalë i vetëm!

Mua më takonte ta mësoja për çdo gjë. Dhe e dini sa pyeste? More sikur ishte pjellë vërtet për të pyetur! Për besë! I thashë një ditë të mos kërkonte t'i dinte të gjitha, se do të mplakej shpejt, po e dini si më tha? «Më mirë të mplakem shpejt, se të mos di!» Sidomos sa i mori dorën atij qerrata automatiku, lere, lere! . . .

Po si e mësoi atë mirë e mirë, na u bë më i besdisshëm.

«Kur do të luftojmë me gjermanët? Pse, kështu luftohet? Të rrimë duarkryq? Kur do ta provoj automatikun tim?»

Ja, të këtilla pyetje na bënte çdo hap.

Më në fund, ardhi dita që ta provonte edhe ay automatikun e tij.

Ish vakt zëmre. Gjermanët po vinin drejt nesh. Siç, na tha një fshatar, ata deshnë të digjnin një fshat e pastaj të na e merrnin krahun neve. U bëmë gadi t'u delnim përpara. Zbritëm poshtë e zumë vënd në të dy anët e rrugës. Atje ish një pyll i dendur me bush. Ne ishim pak, po

vëndin e kishim të volitshëm e ishim të sigurt se do të korrnim fitore.

Tirkën e kisha pas. Bëmë çmos ta linim me shokët e tjerë atje lart, po ku dëgjonte ay! Aq i paduruar ish bërë, sa që mezi i pritej sa t'i shihte gjermanët. Herë-herë ngrihej nga pozicioni dhe shikonte poshtë. E zija për pallto dhe e ulja.

«Ç'bën more, apo të shkosh për dhjamë qeni?» i thashë.

«Ç'domethënë» të shkosh për dhjamë qeni «o Xha Bato» më pyeti.

«Mor shejtan, po edhe këtu s'm'u ndave me këto të mallkuar pyetje? Ay vakt është tashti?» i them dhe po shfryja me vehte i zëmëruar.

«Më fal, xha Bato, mos u mërzit. Po pastaj do ma shpjegosh, ama? Mirë?»

Dëgjoni ju se ç'i çuditshëm djalë që ish?

«Eh, pastaj!» i thashë dhe desha të shtoja se pastaj unë e ay mund të kishim zënë ndonjë gropë, po e mbajta veten, se nuk duhej dëshpëruar ay shejtan. Mirë-po ay e mori vesh.

«Mos u bëj merak, xha Bato! Nuk

na gjen gjë ne! A nuk luftojmë për të drejtën? Ai që lufton për të drejtën, fiton!»

Ecë e t'i jepje përgjigje! S'e ngava më tutje dhe ula kokën. Po ay prapë ngrihej dhe lëvizte nga vëndi. Si e pashë keq, vendosa ta provoj ndryshe.

Ore i mallkuar, i them, a e di ti se jemi partizanë?»

Oj, ç'thua kështu, xha Bato? Këtë e di edhe bufi!»

«Bufi mund ta dijë, po ti, ama, s'e ditke!»

Ay po habitej.

«Posi, ore, pse, kështu i thyen urdhërat partizani? Ne kemi zënë pritë, kurse ti nuk zë vënd. Po sikur gjermanët të na pikasin prej teje? E humbëm davanë, pastaj! Ja, kështu po bën ti!»

Me t'i dëgjuar këto fjalë, kafshoi buzën e as foli, as lëvizi më. Rrallë dëgjoja të lëvizte shulin dhe psherëtinte.

Dielli po varej poshtë. Dësh akoma edhe ndonjë hosten që të fshihej pas malit. Ish një diell i kuq e i math sa një pogaçe. E kishim përpara e na vriste sytë.

Shkoi një orë, shkuan dy. Hunda po